

Sommeti lagra vanner i Kjellen, så ein små menta a ta, te de t'barne
så a der bara et par a dei gamle Kjellen ette, men den gamla stäts
- Kjella på Gamletoft a Holt för go, sjönt der stem tr'hus telovert.
I torkar jekk vägen av dei fornemste i Rasvåg te et dyhäl omna ein stein
i Samvågdaalen a väste seg vann, der tröud sjellan vann, mens andre tag
holt på rygg a jekk den meir enn ein hal times gang vei te
Teigetkjödna i Hamräs länmark ette vann te länsvägg, de he dei
gamle i Rasvåg a Hamräs farlalt så mang ei gang, aligenel omkring
1/5-del av Hamräs länmark a länsvägg myr. I 1914 hadde eg gar
på Kåda, Nöstre Hitvåg, a både på nestreöya, a på fastlandsgrann
(Hidreheia) va der kausje vel så möje isel stell ma vann
te länsvägg a flor. Omkring 1890 va der mange som hadde vore
tesjiss, a i jünaiten. Vert ide a lert folkesjikk (som folk sa)
de va då at folk meir, a meir, på länsvägg a strann hadde emne te a
tentja, a grava seg Kjellen ein hal meter jühere, ner te grunnen
a mura dei vott, a sette brönnhus på, a då ondras folk på Kå
lisesal folk förritia (i de nebute) hadde vore.

25. Stort seet a der enna möje vandrering, a slid ma de
i Hidra, a då helst i Rasvåg, a på Östresöya. Nästoria a de helst
manna a gutta som slabe på vandrering, ein i tver nere,
a ma kryl på rygg. Omkring 1925 he ein del av folkje teie
på a grave sine egne kjelle, a lagt enn springvann, men itje
alle he fene de gått te, somme he brönnen förleden, a för
fleire fryse röiran som om vinteren, som folk flest itje
veit Kå näring a, a meine at egg a bara näring, a sjöfolk
at nitotin storkje som all gjift i mad. (Alkohol) så tentje itje
den som legg röir, at madjor helle på varme, a stein leda
fräste te röirann, för dei legge röirann för grout, a fölle vott
dei ma stein a grus, för de a naturlig för itje jagfolk a tentja a jörva
mest bara basvent i alt hantverk, a offentlig röirlegg kann äv ligga
galt, a frasa te, Sjöu ma röirann för folk tver frostvinter, te
at mange kjem te a tentja. Kå för fryse röiran. Nå ein grav
gröfta, ska ein legge grasstörva i höia för seg, madjora

i hvíða for seg, á smágrúss for seg, for stein má velt á itji
 brúgast te föll. De e möje svarer á arbeia me ved á forstann,
 ein de dei me plantans roding teg seg före. He ein itji
 felt te kle roirann me, he folk flest mange gamle klee
 doken á golvrye. (For de e imod jennreising at fabrikann teg imod á
 give: de gamla, (te tvi) som förr.) dá e de heldig á sveiba gamalt
 front roirann, á at dei ligge på nage madjör i hotnen.
 á dá legge grasstorva á madjora oppá, á deroppá ette et lag me
 mög, centen fra nönd, best, hell talle. á de svara seg om
 ein så má transportera de lang vei á kjöba mög. Oppá miza
 kann ein så legge grús á mager moll, der ein itji he go feid
 varu moll. Öst má ein ha nage moll te á så grasspre
 i, så der kann bli go grassvoll áne roirann. á entag te
 vannroir i kjeller, má vera forsvarylígr frásprít, som á e
 ligete for folk som tentje, á derá far ordensans.
 De e te stor vel signelse at fiskarlei: Kjærtebrann, Vestreig.
 at fiskarann ^{der} he ferje offentlig vannverk. De ville áin vera
 et umistelig gode om áin údbrannen Rasvágsfolke komme
 slappe á slepa på vann, á te hjergd mod brann på
 alle dei pone gamle sörlandstús, á mange ærverdige sjipperlús
 bygd i tí 1750-1860. men de e her som mangestass i
 lanne, at folk flest e så jörsjüge for á avsta nage, som
 om ein ville sjera et stykje úda bagen på dei, derfor
 má de vera staten me et ordna samfunn (á dá hels i
 sjibygdan) som me lov má trua faltje te á údsjpta jör,
 á annlegga mega, vannverk, á alt samfundsgavnligt.
 Her ligg Hitroy V.A. store oy úde i Nörsjöen som et vrag
 me jeidesti (privat lagt i 1820 og 1891.) te jönnongangsvrei. á staten
 kunne gått jönnongföra biekanelen så me kunne komma levans te bygen
 ná Sör á vestsia á öya ligg omna i brád á brann. Mann Hitroy
 e nokk itji meir for háveste ^{landshindinge} en ferleoya e for Paris. Imens fer
 me her venta på sivilisasjon (Vei á vann) te poetikeran fer spendt
 úd hotnen: statstasse á sivilisera folke i Finnmarkja.

De eg itji he ette meir av selskabet's skrivepapir -
Skrive eg på (am vanbrøring) på blakkpapir.
Godt folk, Vill dotke da' areföra da-

2. 4. Jän da sto sjå ud om ein mann kom herans på vamblytte
i ein hadndomsti, 1885-90. Hann ville itji bli kjertejengd -
På garan ville dei hallo hann for ein kalv a et nöud, a stransidere
for ein sahekoger, Nei da va Kvinnalkann, a dei stöste töusen, som
matte slava på alt vanne, både te hüs, a flor, men sjillan nägen
av sönen. Så va sjikk a bring frå gamle dae, Hadde de tji våre,
Kors på alle lövan, Tentja seg at nägen mann kunne gå så lågt a byfatta
seg me Kvinnalkastell. Mannen va heller ovse a idl mod
Kvinnalkann, a va lide ventig a spösefull mod sine, hell andress
bodn. Aldrig såg ein at manfolk ga kane ei hann på kjertenez
me a bara bodn som sto te dähen, a hellest veit eg aldng a ha
seet nägen mann tog bodn i hann, hell op i fang, i ein hadndomsti
a eganimest gatt, a eg a oplödd i udhobnen Pasnag, a me gütta for ront
på dei mange garan a kjöbte mjelk, smör, ost, jörppla, kjöd, m.m.
Omkring 1885 va der få sinkpösa på garan. Kvinnalkann sleid a
har vann på ägefär (Äg a a seljetre, udhala for aksleknoppann,
a enfeld for halsen, a passa te akslebreida, bestetäg på annann
me store trekröga te hantann på dei store tonze heimehökra
vassbyttan, Pasnag müse he enjen, men mjelkebytta a same slag, a
trehank. Byttre heite äge, frå gamalt.) Omkring 1890 va da sjillann
a sjå ei vassbytta a tre ront på garan, men sink (jörpösa) som nå,
Va ein mann veiz a jöre näge Kvinnalksarbei, sa andre da bein te ann
: Farden sto sjå da, så smüde hann seg i grava. Kä' ville dei tji
seia nå, da känen he teie, bospen hans, a hann kjöre hadnevagna -
Eg veit da va på tale, at dei hadde själ, a kvinna bara va bygd,
Så da frå 1870 blei meir a meir tegäng på penga, a derma velvare, så
blei jörbringann (helst småbringann) ^{lvära} et kvört ävezrodd me lyng a
kratt, Krambimatt jöre mennan meir jille, a föjelize, dei fäp seg op,
snöve a pone som Kvinnalk, a så fredelig jertegoe, at i seinste 40 a 50
år, he da vore mest umöntig i Hidra a få nägen ^{= man} te a slakta lamm ^{me mod nokk}

langt mindre kalv å ^{utvinkjella} griss, ^{kyll & stund} der dyran stort seet he ^{te byen} vore sendt-
4 Da ser ein an i state stikk. (Namnd flest her ved i dotterstolen
na dei ser blo. Fylkesjühelminshoga) For at itje vamme sto slopsa
ove i vaskytta, la dei flo, hell ein pinne på, na dei bar vamm-
Ma jorbruge va de i alle tie tungvint å moje a et baguent strav
både i Hidra å alle andre småbygda. å ein må fara viavent i vore
sto ein sjå någe så presentivt som Kjelle, både her, å mangestass i lanne.
Som vanteleg grov mannam ^{Kjellen} dei namme luis, å flor, for snar vasvåg
men da jekk der seg frå dei åhne mittingam frå luis, å flor, ner te
Kjellen. På ategaren Hamrås va der tri Kjelle. De va Hansetjella-
håletjella, å rydjorstjella, å mittinga seig der te dei alle tri, å da heite
frå gamalt, at derfor va alt garfaltje i alle tie så feide. Itje for de.
Sjikken me mittingseg te Kjelle, tog dei norste pionerer: ^{U.S.A.} me seg
te ^{Norge} junaitein. Omkring 1890 va der få Kjelle i Hidra som va någe
sjikkelig steinsett. (Mür.) mest bara et hæl i jora omkring 1 1/2 m. breitt
å lige jibt, å et par tri flade stein me kanten. Der låg dei flatt me jora
så både ^{Kratur} lann å bodu dat i Kjellen. Dei kunne itje tima seg te
å ta någa fjole, slå te ein lemm te legg one, borluda va der nokk
å driftgods, å hellest. Ma ner å vunn fang bis å mangeslags lort ner
i Kjellen å rotua, derfor va der alti gått me grønt sliv ront
vannkanten, helst om sommeren. Altså ties dat bremmenfak i
Kjellen na dei kom farans om kvell, ^{pa gaffan høivsta, dei: Sta still, Me ska lyse sa oppke itje fore i Kjella} Dei farlige fellen, å da slarne
-skab kunne jann å kvar mann, sån ette far, sjå på heile live, å seia
me seg: Sann va de fore me. Någa fiskara i fireårtiundre star adanka
fiskebåda i tvo å knobra dei ove Kjella så hu itje røng folk å suia nys
å da va mans pligt å måga veg te Kjella, hogga is så der va åhe te ta
vann. Om sommeren: torkår, trøid heimetjellen, da jekk faltje på
Hamrås te Kjeldelstjella som ligg et stykje frå garen, den trøid sjillann
For at itje bodu å dyr sto detta i, hogde dei någa ronna å la ove, deilig
te dei rotua, så lae dei på någe meir. Verre va de i Rasvåg i torkår,
aligenev der va moje spipper å fistarfolk. Dei kunne ha gått vann,
batjen frå Reseröna, te Grönviga, vunn heint jonom, den kjom frå Nor.
å enna i Nor. derfor va gamalt or om helsebod i de vamme, men
Kjellen te denne dag ligg så nær batjen, at saba å borte vann frå vask

Hidra
V. a. g. d.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDGY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvaupla over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det?

Denne i mindehigte, lærer Hidra bore vann på
eg. med je a trekrage i trehytte, bitra, helst a
Einerstav, ma hall, (Hant) laga a einer.

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel?

Har ein bruka kumøkk til brensel?

✓ Nei

Laurids Eriksson

1973

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING